

MOGUĆNOSTI UPORABE PRAVOPISNIH PRIRUČNIKA U NASTAVI HRVATSKOGA JEZIKA

Jadranka Nemeth-Jajić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Odsjek za hrvatski jezik i književnost
jadranka@ffst.hr

UDK: 811.163.42'35

Izvorni znanstveni rad
Primljen: 8. veljače 2024.
Prihvaćen za tisak: 26. 3. 2025.

Petra Božanić

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Odsjek za hrvatski jezik i književnost
petboz@ffst.hr

U radu se ponajprije svraća pozornost na potrebu redovite uporabe pravopisnih priručnika u nastavi Hrvatskoga jezika. Pravopisnu normu naime učenici uče uglavnom iz drugotnih izvora, to jest iz udžbenika hrvatskoga jezika u kojima se pravopisni sadržaji funkcionalno povezuju s gramatičkim sadržajima, dok je uporaba pravopisa (pravopisnih priručnika) kao prvotnoga izvora u nastavi često zanemarena. Takva praksa ne pogoduje stjecanju navike služenja pravopisom, a što je bitno svakomu obrazovanom građaninu bez obzira na zanimanje kojim se bavi. U skladu s uočenim problemom u radu se također razmatraju i oprimjeruju mogućnosti uporabe pravopisnih priručnika u nastavi Hrvatskoga jezika. Time se ujedno pridonosi ostvarivanju jedne od zadaća nastave hrvatskoga pravopisa, a to je naučiti učenike služiti se pravopisnim priručnicima kako bi u pravopisu mogli samostalno pronaći primjere, pravila i odgovore na pravopisne dvojbe.

KLJUČNE RIJEČI: *hrvatski jezik, nastava, ovladavanje pravopisnom normom, uporaba pravopisnih priručnika*

Uvod

Ovladavanje pravopisnom normom glavna je zadaća nastave hrvatskoga pravopisa i bitna zadaća nastave Hrvatskoga jezika. Pravopisna pravila uče se i usvajaju postupno, tijekom osnovne i srednje škole, ponajprije u sklopu predmetnoga područja Hrvatski jezik i komunikacija, no navika uporabe pravopisnih norma stječe se i u drugim dvama predmetnim područjima, Književnost i stvaralaštvo i Kultura i mediji,¹ ali i u svim ostalim školskim

¹ *Kurikulum nastavnog predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije* (u daljnjem tekstu Kurikul) razlikuje tri navedena predmetna područja (2019: 9–11).

predmetima. Da bi se ta zadaća uspješno ostvarila, također je bitno naučiti učenike služiti se pravopisnim priručnicima (pravopisima) da bi u pravopisu mogli samostalno pronaći potrebne primjere i pravila te u skladu s tim odgovore na pravopisne dvojbe.

Pravopisnu normu međutim učenici uče uglavnom iz drugotnih izvora, to jest iz udžbenika hrvatskoga jezika u kojima se pravopisni sadržaji funkcionalno povezuju s gramatičkim sadržajima, dok je uporaba pravopisa (pravopisnih priručnika) kao prvotnoga izvora u nastavi često zanemarena. Takva praksa ne pogoduje stjecanju navike služenja pravopisom, a što je bitno svakomu obrazovanom građaninu bez obzira na zanimanje kojim se bavi.² Služenje pravopisom zahtijeva se i u programskim dokumentima na osnovi kojih se planira i izvodi nastava Hrvatskoga jezika,³ no uporaba se pravopisa u nastavnoj praksi tek rubno ostvaruje. S druge strane, steknu li učenici naviku služenja pravopisom u redovitome školovanju, ona će im i u budućnosti biti oslonac u pravopisnim nedoumicama kada se one jave, a to će se povoljno odraziti i na stupanj pismenosti nacije.

1. Mogućnosti uključivanja prvotnih izvora u nastavu Hrvatskoga jezika

Preporuku Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske za uporabu u osnovnim i srednjim školama u sadašnjemu trenutku ima *Hrvatski pravopis* (Jozić, ur.) Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (IHJJ), a rješenje mu je izdano 2013. godine, kada je i objavljen. Godine 2016. IHJJ objavljuje *Prvi školski pravopis hrvatskoga jezika* (Hudeček i dr.), namijenjen učenicima u dobi od šest do deset godina,⁴ koji je također odobren za školsku uporabu. Prije pravopisnih izdanja IHJJ-a takvo je odobrenje imao *Hrvatski školski pravopis* Stjepana Babića, Sande Ham i Milana Moguš, odnosno Babićev, Finkin i Mogušev *Hrvatski pravopis*. Babić i Moguš 2010. objavljuju *Hrvatski pravopis: usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog*

² Usp.: „Po završenoj osnovnoj ili srednjoj školi učenik bi morao ponijeti u život, u svoje prvo zvanje ili daljnje školovanje, tri jezična priručnika:

1. rječnik

2. gramatiku

3. pravopis“ (Težak 1996: 162).

³ U Kurikulu se služenje pravopisom izrijeком navodi u petome i sedmome razredu osnovne škole (usp. 2019: 40, 53), dok se u *Nastavnome planu i programu za osnovnu školu* navodi u svakome razredu od četvrtoga do osmoga (usp. 2006: 34, 36, 39, 40, 44, 45, 48), pa u tom smislu *Nastavni plan i program za osnovnu školu* koji je prethodio Kurikulu u većoj mjeri potiče služenje pravopisom.

⁴ Usp.: „Prvi školski pravopis hrvatskoga jezika pripada u skupinu posebnih pravopisa jer je namijenjen dobnoj skupini korisnika od šest do deset godina te njihovim učiteljima, roditeljima, asistentima u nastavi i odgojiteljima“ (URL 1).

jezika, pri čemu u Predgovoru ističu da norma nije mijenjana, nego su samo „način izlaganja i pojedina rješenja usklađena sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnoga jezika i s Hrvatskim školskim pravopisom (...) pa je korisno da se ta dva djela u normativnome smislu u potpunosti podudaraju“ (2010: 7). Navedeni su pravopisi i danas u općoj uporabi. U općoj je uporabi i *Hrvatski pravopis* Lade Badurine, Ivana Markovića i Krešimira Mićanovića, koji je objavila Matica hrvatska 2007., no on nije imao niti ima preporuku za uporabu u školama. U tom se smislu kao prvotni izvori za školsku uporabu preporučuju pravopisi IHJJ-a, a kada to nastavne potrebe nalažu, držimo da se mogu iskoristiti i drugi pravopisi, osobito oni kojima je prethodno bila izdana preporuka za uporabu u školama. U nastavku se razmatraju i oprimjeruju mogućnosti uporabe pravopisnih priručnika u nastavi Hrvatskoga jezika.

1.1. Nastavni sat upoznavanja s jezičnim priručnicima

Pri početku školske godine učenike treba upoznati ne samo s udžbenicima hrvatskoga jezika nego i s jezičnim priručnicima, ponajprije s pravopisom i gramatikom. Upoznavanje s jezičnim priručnicima podrazumijeva njihovo prelistavanje, zagledanje u sadržaj, razgovor o pojedinim jezičnim pitanjima, pri čem učenici određuju nalaze li se odgovori na ta pitanja u pravopisu ili u gramatici, a što pridonosi spoznavanju uloge pravopisa i razlikovanju pravopisnih i ostalih jezičnih činjenica. Učenike treba uputiti i na dostupnost jezičnih priručnika na mrežnim portalima te im omogućiti da u mrežnome izdanju pravopisa ili gramatike samostalno pronađu pravilo za zadane primjere. *Prvi školski pravopis hrvatskoga jezika* i *Hrvatski pravopis* IHJJ-a imaju svoje tiskano i mrežno izdanje pa učenici mogu usporediti oba načina njihove uporabe. Takav je nastavni sat (ili dvosat) ujedno prigoda da se učenicima pokažu i drugi hrvatski pravopisi, osobito kad je riječ o srednjoškolskoj nastavi, što pruža i mogućnost uvođenja u noviju povijest hrvatskih pravopisa. Nastavni sat upoznavanja s jezičnim priručnicima prikladno bi bilo održati u školskoj knjižnici.

1.2. Nastavni sat obrade pravopisnih sadržaja

Nastavni sat obrade pravopisnih sadržaja zasniva se na načelu indukcije (Težak 1996: 106)⁵ koje nalaže da učenici promatraju tekst, zapažaju pravopisne pojave, utvrđuju njihov sastav i značenje te samostalno na osnovi primjera izvode pravopisno pravilo koje potom uspoređuju s pravilom

⁵ Načelo indukcije primjenjuje se pri obradi i drugih jezičnih sadržaja (usp. Težak 1996: 106).

navedenim u udžbeniku.⁶ U tom se dijelu nastavnoga sata otvara mogućnost usporedbe ne samo s pravilom navedenim u udžbeniku nego i s pravilom navedenim u pravopisnome priručniku. Oprimjerimo to pisanjem niječnice *ne*, pravopisnim sadržajem zastupljenim u petome razredu. U udžbeniku je ponuđen tekst: „**Neznanje** je loša pojava o kojoj ništa **ne znam**. Učim redovito i **ne razumijem** učenike kojima je učenje **nerazumljiv** pojam“ (Šojat 2019: 29). Heurističkim razgovorom učenike se navodi da uoče da se niječnica *ne* piše sastavljeno s imenicom i pridjevom, a nesastavljeno s glagolom. Potiče ih se da navedu i nekoliko svojih primjera te da svojim riječima oblikuju pravilo o pisanju niječnice *ne*. Potom slijedi usporedba s pravilom u udžbeniku: „Niječnica **ne** piše se nesastavljeno s glagolom, a sastavljeno s imenicama i pridjevima“ (Šojat 2019: 29) i s pravilom u *Prvom školskom pravopisu hrvatskoga jezika*: „Riječ *ne* piše se odvojeno od glagola: *ne pjevam, ne plešem, ne sjedim, ne učim*. Riječ *ne* piše se zajedno s imenicama i pridjevom: *nečitač, neplivač, neposlušan, nepristojan*“ (Hudeček i dr. 2016: 29).

Ovdje ne bi bila uputna usporedba s *Hrvatskim pravopisom* IHJJ-a gdje to pravilo glasi: „Kao jedna riječ pišu se dvije sastavnice koje označuju jedan pojam i imaju jedan naglasak: (...) c) nastale dodavanjem hrvatskoga ili stranoga prefiksa ili prefiksoida: (...) *nebrat, nečovjek, nedjelo* itd.“ (Jozić, ur. 2013: 47–48), jer je zbog metajezika učenicima otežano razumijevanje pravila. U opisu *Prvoga školskog pravopisa hrvatskoga jezika* navedeno je naime da je cilj toga pravopisa „pripremiti učenike nižih razreda osnovne škole za služenje Hrvatskim pravopisom Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje“ (URL 1), no kad je riječ o učenicima viših razreda osnovne škole, osobito o onima petoga i šestoga razreda, treba provjeriti hoće li učenici s obzirom na svoje predznanje moći razumjeti pravilo oblikovano u pravopisu namijenjenu odraslim korisnicima.

1.3. Nastavni sat ponavljanja i uvježbavanja pravopisnih sadržaja

Najviše mogućnosti za uporabu pravopisnih priručnika u nastavi pruža sat ponavljanja i uvježbavanja pravopisnih sadržaja. Učenicima se mogu ponuditi zadatci usmjereni na pronalaženje pravila u pravopisu za ciljane primjere. Primjer takva zadatka:

⁶ Usp.: „(...) učenici oblikuju pravilo, definiciju, paradigmu, zaključak, sažetak, sistematizaciju, ovisno o naravi gradiva i naobrazbenoj zadaći. Samostalno izveden zaključak uspoređuju s odgovarajućim formulacijama u udžbeniku“ (Težak 1996: 235).

Pronađi u pravopisu pravilo kojim se uređuje pisanje ovih riječi:

- a) otpasti, pothodnik, raspisati
 - b) podcrtati, podčiniti, predstava
 - c) iščašiti, iščupati, raščistiti.
-

Zadatci pronalaženja pravila u pravopisu također su prikladni za pisanje pojedinačnih glasova i glasova u dodiru, velikoga i maloga početnog slova, sastavljenoga i nesastavljenoga pisanja riječi, za pisanje kratica i pokrata te spojnice, a primjeri se nude u skladu s pravopisnim sadržajem koji se uvježbava. U navedenom primjeru zadatka namjerno je izabrano jednačenje po zvučnosti i po mjestu tvorbe jer su te glasovne promjene u Kurikulu zastupljene tek u četvrtome razredu srednje škole, no komunikacijske potrebe nalažu da im se pozornost posveti i prije, barem u završnome razredu osnovne škole.

Učenicima se može ponuditi i kraći tekst zasićen pravopisnim i gramatičkim pogreškama. Oni trebaju uočiti i ispraviti pogreške, odrediti za koje će od njih pravila naći u pravopisu, a za koje u gramatici te u pravopisu pronaći odgovarajuće pravopisno pravilo. Takvim zadacima može se poticati i uporaba pravopisnoga rječnika, a oni također pridonose razlikovanju pravopisnih od ostalih jezičnih činjenica. Primjer zadatka:

Niko u 5. a razredu nezna čemu služi pravopis. Da li je on sredstvo za maltretiranje djece! Ni jedan učenik nerazmišlja kako su ne briga i ljenost siguran put do nepismenosti i ne znanja. Pravopisne viježbe trebali bi prihvaćati a pravopis učiti ko i sve drugo (Šojat 2019: 11).

- a) Ispravi jezične pogreške.
 - b) Odredi za koje ćeš od njih pravila naći u pravopisu, a za koje u gramatici.
 - c) U pravopisu pronađi odgovarajuće pravopisno pravilo.
 - d) U pravopisnom rječniku pronađi riječi s ije/je.
-

Na uporabu pravopisa može poticati i organiziranje pravopisnoga kviza, a takav se kviz radi privlačnosti učenicima može provesti i primjenom digitalnih alata (npr. Kahoot). Primjer pitanja za pravopisni kviz:

Kako pravilno u kosim padežima napisati primjere poput HNK, INA, SMS pronaći ćeš u pravopisnoj cjelini:

- a) Kratice
- b) Pisanje oblika i posvojnih pridjeva od općih riječi i imena
- c) Pokrate.

Je li roman znanstveno *fantastični*, *znanstvenofantastični* ili *znanstveno-fantastični* pronaći ćeš u pravopisnoj cjelini:

- a) Glasovi u dodiru
- b) Sastavljeno i nesastavljeno pisanje
- c) Spojnica.

Pravilo „Piše se t ili d u oblicima imenica muškoga roda koje završavaju na -dak, -tak, -dac, -tac u kojima je suglasnik a nepostojan (...)“ pripada pravopisnoj cjelini:

- a) Pojedinačni glasovi
 - b) Sastavljeno i nesastavljeno pisanje – Imenice
 - c) Glasovi u dodiru.
-

Nakon rješavanja pravopisnoga kviza učenici biraju pitanje (ili nekoliko pitanja) na koja će odgovore provjeriti (ili potvrditi) u pravopisu.

U sklopu nastavnoga sata ponavljanja i uvježbavanja uporaba pravopisnih priručnika može se povezati i s aktivnostima pravopisne šetnje. Pravopisna šetnja, stvarna ili virtualna, sastoji se od dvaju koraka: prvi je korak pronaći pogreške u natpisima, tisku, na mrežnim portalima i dr.; drugi je korak u pravopisu pronaći pravilo od kojega se odstupilo ili koje nije poštovano. Pravopisna šetnja može se provesti kao projektni zadatak koji uključuje fotodokumentaciju i računalnu prezentaciju popraćenu učenikovim izlaganjem, što podrazumijeva izvanučionički rad učenika, no oba se njezina koraka mogu provesti na nastavnome satu/dvosatu kada nastavnik priprema tiskovine i/ili mrežne adrese za pretrag, a učenici se pripremaju za kratko usmeno izlaganje o rezultatima pravopisne šetnje. Za takav tip zadataka osobito je pak prikladan rad u paru i skupinski oblik rada.

Za učenike korisna jezična vježba jest i lektoriranje kraćih tuđih i vlastitih tekstova. Od učenika se može tražiti da obrazlože učinjene ispravke tako što će ih potkrijepiti primjerima i pravilima koje trebaju pronaći u pravopisu i gramatici. S obzirom na to da tekstovi mogu biti iz najrazličitijih područja ljudske djelatnosti, ujedno se otvara mogućnost uspostavljanja unutarpredmetnih i međupredmetnih suodnosnih veza.

1.4. Služenje pravopisnim rječnikom

U pravopisni se rječnik unose sa stajališta pravopisne norme prijeporne riječi.⁷ Zadaća je nastave pravopisa, među ostalim zadaćama, naučiti učenike služiti se pravopisnim rječnikom što podrazumijeva znanje o tome za koje se riječi očekuje da se kao natuknice nađu u pravopisnome rječniku. Zadatke koji potiču na uporabu pravopisnoga rječnika može se primjerice oblikovati poput zadatka tipa *pronađi uljeza*. Koje će se riječi ponuditi, ovisi naravno o stupnju školovanja, a kad su posrijedi srednjoškolski učenici, načelo stručne usmjerenosti (v. Težak 1996: 94) upućuje na to da se uzme u obzir i vrsta strukovne škole. Primjer takva zadatka za tehničke škole:

Pronađi uljeza! Koju od navedenih riječi nećeš pronaći u pravopisnom rječniku: tehničar, tehničarkin, tehnika, tehncivilizacija, tehnoglazba. Provjeri i obrazloži svoj odgovor.

Uljez je *tehnika* jer ta riječ nije pravopisni problem. Za zdravstvenu struku mogu se ponuditi riječi *alergotest*, *antitoksičan*, *protulijek*, *protutijelo*, a uljez bi mogle biti primjerice riječi *zdravstvo* ili *zdravlje*. Za pomorsku struku: *ACI marina*, *akvanautika*, *brod dizalica*, *pomorčev*, *pomorskopravni*, a uljez – *pomorstvo*.

Uporabu pravopisnoga rječnika zahtijevaju i zadatci sastavljanja vlastitih tekstova s osloncem na pravopisni rječnik. Primjer takva zadatka:

Izaberite deset riječi iz pravopisnoga rječnika i sastavite kraći tekst tako da i te riječi budu upotrijebljene.

⁷ Usp.: „U pravopisna pravila i pravopisni rječnik ulaze u načelu riječi i oblici zbog pravopisnih, a ne jezičnih razloga. Zato u pravopisu nema nekih najobičnijih riječi ako nisu pravopisni problem, kao što su npr. glava, kula, pramen, zid“ (Babić, Finka i Moguš 1971: VII).

Predloženi zadatak osobito je prikladan za rad u paru ili u skupini, a njegova inačica, kada jedna skupina zadaje riječi drugoj skupini, unosi dodatnu dinamiku u nastavni rad.

Na služenje pravopisnim rječnikom potiče i sastavljanje pitanja za pravopisni kviz. Pitanja sastavljaju učenici na temelju pravopisnoga rječnika.

1.5. Zadatci prikladni za srednjoškolsku nastavu

U osnovnoj su školi učenici već ovladali mnogim pravopisnim pravilima i stekli naviku uporabe pravopisnih norma propisanih pravopisnim izdanjima Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje jer su priručnici te ustanove preporučeni i odobreni za školsku uporabu. Javni prostor jezične komunikacije priklanja se međutim pravopisnim rješenjima autora i drugih hrvatskih pravopisa⁸ pa se u skladu s tim u srednjoškolskoj nastavi potrebno osvrnuti i na razlike među hrvatskim pravopisima. Za tu svrhu prikladni su zadatci u kojima se od učenika traži da usporede pojedina pravopisna pravila u dvama pravopisima, primjerice u *Hrvatskome pravopisu* IHJJ-a i *Hrvatskome pravopisu usklađenom sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*, s obzirom na to da je školsko izdanje toga pravopisa prethodno bilo odobreno za školsku uporabu. Uspoređivati se mogu ona pravila koja su svojedobno izazivala najviše prijepora, poput pravila koja se odnose na rastavljeno i sastavljeno pisanje niječnice *ne* i nenaglašenoga prezenta glagola *htjeti* (*ne ću – neću*) ili na pisanje *je* iza pokrivenoga *r* (*pogrješka – pogreška*). Učenici tako zorno spoznaju dogovornu narav pravopisa. Takvi zadatci potiču i razgovor o jezičnim i izvanjezičnim razlozima koji utječu na pojedina pravopisna rješenja što, među ostalim, pridonosi i razumijevanju pojmova preporučene, dopuštene i istovrijedne inačice, uvedenih *Hrvatskim pravopisom* IHJJ-a.

Pravopisni priručnici mogu se uspoređivati i u pogledu jezičnoga oblikovanja pravopisnih pravila⁹ i u pogledu upotrijebljenih pravopisnih

⁸ Valja napomenuti i to da se, osobito u mrežnim izdanjima tiskovina, pravopisna pravila često nedosljedno primjenjuju, a nailazi se i na brojna odstupanja ne samo od pravopisne norme nego i od drugih jezičnih norma (usp. npr. Hudeček i Mihaljević 2009; Stolac 2010), na što se u posljednje vrijeme upozorava i u diplomskim radovima (npr. Bralić 2019; Topić 2023).

⁹ Navodimo samo jedan primjer: „Jednačenje po zvučnosti zahvaća šumnike i ako bi se šumnici različiti po zvučnosti našli jedan do drugoga, prvi se šumnik jednači prema drugome tako da se smijeni sa svojim parnjakom po zvučnosti“ (*Hrvatski školski pravopis* 2005: 28). „Suglasnici različiti po zvučnosti zbog jednostavnijega se izgovora jednače pri dodiru. Prvi suglasnik mijenja se u svoj parnjak i izjednačuje po zvučnosti s drugim suglasnikom“ (*Hrvatski pravopis* 2013: 12).

naziva (dvotočje, trotočje; kratice; otvornici – zapornici; zapornički skupovi; jednačenje zapornika po tvorbenome mjestu; gubljenje zapornika; sastavljeno i rastavljeno pisanje u *Hrvatskome školskom pravopisu* Stjepana Babića, Sande Ham i Milana Moguša (2005.); dvotočka, trotočka; kratice, pokrate; suglasnici (zvučni i bezvučni); suglasničke skupine; jednačenje po mjestu tvorbe; ispadanje suglasnika; sastavljeno i nesastavljeno pisanje u *Hrvatskome pravopisu* IHJJ-a).¹⁰ Uspoređivanje jezičnoga oblikovanja pravopisnih pravila pridonosi ovladavanju metajezikom pravopisa, a to je bitno da se nakon redovitoga školovanja ne bi zaziralo od uporabe pravopisa. Uspoređivanje pravopisnih naziva omogućuje pak povezivanje i sa suvremenom pravopisnom praksom i s pravopisnom tradicijom.

Valja napomenuti da se u Kurikulu nigdje izrijekom ne navodi bitna pravopisna tema, a to je pisanje riječi iz stranih jezika i pisanje stranih imena. To bi pak bilo prikladno, osobito u srednjoj školi, povezati s nastavom književnosti i s nastavom kulture i medija te time uspostaviti unutarpredmetne suodnosne veze.

Zaključak

U ovome se radu svratila pozornost na potrebu redovite uporabe pravopisnih priručnika u nastavi Hrvatskoga jezika. Učiti učenike služiti se pravopisnim priručnikom i rabiti ga u nastavi kao prvotni izvor za učenje pravopisne norme uvelike pridonosi stjecanju navike služenja pravopisom i nakon završetka srednjoškolskoga obrazovanja. U središnjemu dijelu rada razmotrene su i oprimjerene neke mogućnosti uporabe pravopisnih priručnika u sklopu nastavnih sati upoznavanja učenika s jezičnim priručnicima, obrade novih pravopisnih sadržaja i njihova ponavljanja i uvježbavanja. Također su ponuđeni prijedlozi zadataka kojima se potiče uporaba pravopisnoga rječnika. U srednjoškolskoj nastavi poželjno bi bilo uspoređivati novije pravopisne priručnike različitih autora jer se pojedine razlike među njima odražavaju i u suvremenoj komunikacijskoj praksi. Nadamo se da će predloženi primjeri zadataka potaknuti nastavnike na osmišljavanje i drugih mogućnosti uporabe pravopisnih priručnika u nastavi Hrvatskoga jezika.

¹⁰ Više o tome vidjeti u Nemeth-Jajić 2018: 332–334.

Literatura

- BABIĆ, Stjepan, MOGUŠ, Milan. 2010. *Hrvatski pravopis: usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga. ²2011.
- BABIĆ, Stjepan, FINKA, Božidar, MOGUŠ, Milan. 1990. *Hrvatski pravopis*. [Pretisak izdanja iz 1971.] Zagreb: Školska knjiga.
- BABIĆ, Stjepan, FINKA, Božidar, MOGUŠ, Milan. ²1994. *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Školska knjiga. ³1995., ⁴1996., ⁵2000. (prerađeno izd.), ⁶2002., ⁷2003., ⁸2004.
- BABIĆ, Stjepan, HAM, Sanda, MOGUŠ, Milan. 2005. *Hrvatski školski pravopis*. Zagreb: Školska knjiga.
- BABIĆ, Stjepan, HAM, Sanda, MOGUŠ, Milan. 2008. *Hrvatski školski pravopis: usklađen sa zaključcima Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika*. Zagreb: Školska knjiga. ²2009., ⁴2012.
- BADURINA, Lada, MARKOVIĆ, Ivan, MIĆANOVIĆ, Krešimir. 2007. *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Matica hrvatska. ²2008.
- BRALIĆ, Antonija. 2019. *Odstupanja od jezične norme na mrežnim portalima hrvatskih dnevnih novina* (diplomski rad). Zadar: Sveučilište u Zadru. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:299435>. Pristup 7. veljače 2024.
- HUDEČEK, Lana, MIHALJEVIĆ, Milica. 2009. *Jezik medija: publicistički funkcionalni stil*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- HUDEČEK, Lana, JOZIĆ, Željko, LEWIS, Kristian, MIHALJEVIĆ, Milica. 2016. *Prvi školski pravopis hrvatskoga jezika*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- JOZIĆ, Željko (ur.). 2013. *Hrvatski pravopis*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.
- Kurikulum nastavnoga predmeta Hrvatski jezik za osnovne škole i gimnazije*. 2019. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- Nastavni plan i program za osnovnu školu*. 2006. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa.
- NEMETH-JAJIĆ, Jadranka. 2018. „Nastava hrvatskoga pravopisa“. *U jezik uronjeni. Zbornik posvećen Ireni Vodopiji*. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti: 329–339.
- STOLAC, Diana. 2010. „Raskorak između opisane norme i uzusa“. *Croatian Studies Review* 6, 1: 173–187.
- ŠOJAT, Anita. 2019. *Naš hrvatski 5. Udžbenik hrvatskoga jezika u petome razredu osnovne škole*. Zagreb: Školska knjiga.
- TEŽAK, Stjepko. 1996. *Teorija i praksa nastave hrvatskoga jezika 1*. Zagreb: Školska knjiga.
- TOPIĆ, Helena. 2023. *Otkloni od norme u novinskim tekstovima* (diplomski rad). Split: Sveučilište u Splitu. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:172:360480>. Pristup 7. veljače 2024.

Mrežni izvori

URL 1: <https://croris.hr/crosbi/publikacija/knjiga/15172>. Pristup 7. veljače 2024.

POSSIBILITIES OF USING SPELLING MANUALS IN THE TEACHING OF THE CROATIAN LANGUAGE

Summary

The paper primarily draws attention to the need for regular use of spelling manuals in the teaching of the Croatian language. Namely, students learn the spelling norm mainly from secondary sources, i.e., from Croatian language textbooks in which spelling content is functionally connected with grammatical content, while the use of spelling (spelling manuals) as a primary source in teaching is often neglected. Such a practice does not favor the acquisition of the habit of spelling, which is important for every educated citizen, regardless of his occupation. In accordance with the observed problem, the paper also considers and exemplifies the possibilities of using spelling manuals in the teaching of the Croatian language. This also contributes to the achievement of one of the tasks of teaching Croatian spelling, which is to teach students to use spelling manuals so that they can independently find examples, rules and answers to spelling doubts.

KEYWORDS: *Croatian language, mastering the spelling norm, teaching, use of spelling manuals*